

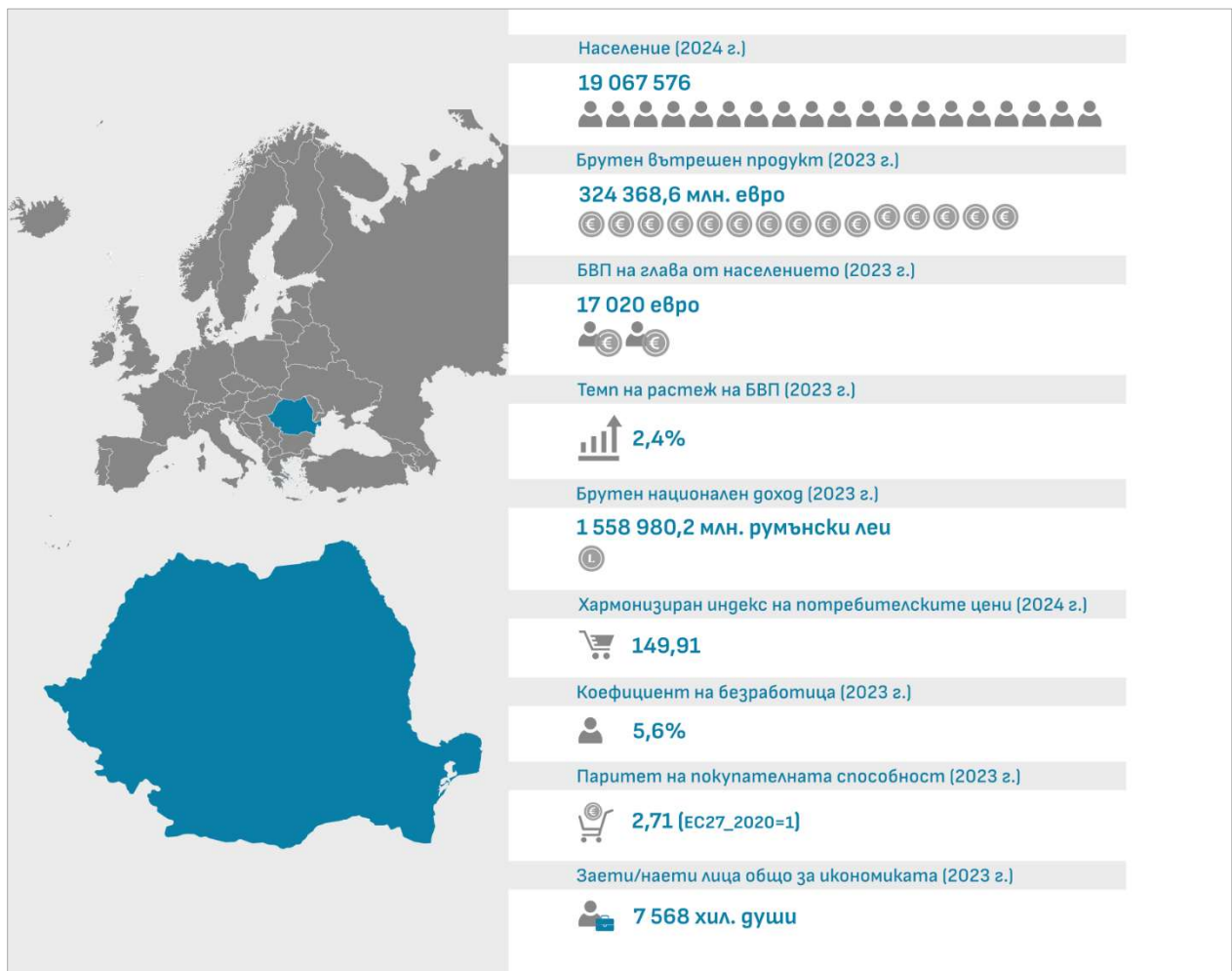

ПРОФИЛ НА ДЪРЖАВА:

РУМЪНИЯ

Източници: Национален статистически институт, анализи и научни изследвания, Национален съвет за МСП, Националния университет за политически науки на Румъния

ГЕОГРАФСКА КАРТА И ИНФОГРАФИКА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РУМЪНИЯ

МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (МСП)

По данни от 2023 г. броят на МСП в Румъния е бил **816 хиляди** или **99.7%** от всички предприятия в страната. Малките и средни предприятия са наемали 65.8% от активното население. Микро предприятията с до 10 служители са мнозинство, приблизително 772 хиляди. За 2023 г. добавената стойност, произведена от микро предприятия, възлиза на около 29.7 милиарда евро, а приносът им към икономиката на 78.4 милиарда. Към момента средата, в която те оперират и се развиват, е силно цифровизирана. Тенденцията от 2021 г. е общият брой на МСП да се покачва, но броят на предприятията със среден размер да намалява (с 35 между 2021 и 2022 г. на 7 532).

Анализите на икономистите показват, че предприемачеството в Румъния е с възходящ тренд, а средният процент на самонаетите е по-висок от средния за ЕС. МСП осигуряват 2/3 от заетостта извън финансовия сектор, а в периода 2013-2017 добавената им стойност се е увеличила с 28%. Основните сектори, в които МСП функционират, са търговия на едро и дребно и производство. През последните 3 години броят на МСП в сектор информация и комуникации расте и те генерират **41.9%** от добавената стойност и **22.3%** от заетостта в него. Делът на жените предприемачи е по-нисък от този на мъжете, около 35%, а мнозинството от тях са в сектор селско стопанство (68%).

По отношение на средата, в която функционират, мултинационалната *Coface Group*, глобален консултант в управлението на риска в търговските кредити, посочва следните силни и слаби страни на румънската икономика:

Силни страни:

- голям вътрешен пазар
- ограничена зависимост от внос на енергия благодарение на залежите от въглища, петрол, газ и уран
- голям обем на електричеството от възобновяеми източници

- диверсифицирана и конкурентна индустрия

Слаби страни

- силни регионални различия по отношение на образование, професионално обучение, здравеопазване и транспорт, селските райони изостават
- недостатъчно участие на младежи и жени в икономиката
- голяма сива икономика
- неефективен селскостопански сектор
- променливо данъчно законодателство
- лошо управление на работната сила

Изследване на Националния университет за политически науки на Румъния³ на предизвикателствата, пред които са изправени МСП, извежда ограничения пред износа като ключов фактор. Причините за това са непознаване на чуждите пазари и на възможностите, които те предлагат, както и неразбиране на икономическите им параметри. Заради тази липса на информация част от МСП не предвиждат износ и в същото време не смятат, че националният пазар им предлага достатъчно възможности.

Освен липсата на знания пред износа има и други външни бариери от рода на прекалено сложни административни процедури, непознаване на правилата, невъзможност на предприемачите да се справят с данъчното облагане на чужди държави, неспособност за разрешаване на трансгранични спорове и жалби и трудности да бъдат намерени бизнес партньори в чужбина. Тези изследователски резултати показват, че липсата на знания и умения е универсална бариера заедно с несигурността, която трансграничните операции създават. Общият знаменател е липсата в малките предприятия на

³ Romanian SMEs Internationalization in the Light of Internal Capabilities and External Conditions. A Secondary Data Analysis, Management Dynamics in the Knowledge Economy. Vol.7 (2019) no.4, pp.485–501

подготвени кадри, които разбират различния пазар, могат да оперират на него и са достатъчно мотивирани да развиват уменията си.

Що се отнася до вътрешните бариери пред износа, огромното мнозинство от фирмите преценяват необходимата инвестиция като прекалено висока, владеенето на езици е ограничено и много от тях смятат, че продуктът/услугата, които предлагат, няма да са конкурентни на чужди пазари или са специфични за собствената им държава.

През юли 2023 г. Националният съвет за МСП представи „**БЯЛА КНИГА ЗА РУМЪНСКИТЕ МСП – 2023**“, подготвена от група специалисти от Съвета и от Академията за икономически изследвания в Букурещ. Това е 21-ия аналитичен доклад за състоянието на МСП в Румъния, предприемачеството от малък и среден мащаб и проблемите пред него.

ДОСТЪП ДО ДАННИ

Идентифицирани източници на информация от качествен тип:

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА МСП

Публикува поредица от доклади и Бяла книга за малките и средни предприятия в страната.

Идентифицирани източници на информация от количествен тип:

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

Публикация на Националния статистически институт на Румъния, категория Бизнес статистика. Съдържа информация, която характеризира възможно най-пълно производствената и търговската система на МСП в сектори промишленост, строителство, търговия, услуги по размер на базата на информация от Структурно изследване на бизнеса. Включва данни в Excel file.

[Small and Medium Enterprises in the Romanian economy - xls files](#)

Данните за МСП са разделени в следните секторни категории, с подробна разбивка по под-категории:

- Промисленост: добивна, преработвателна, производство и доставка на електрическа и топлинна енергия, газ, топла вода, климатизация, разпределение на вода, канализация, управление на отпадъци, дейности по обеззаразяване
- Строителство
- Търговия
- Сектор услуги

НАЦИОНАЛЕН ТЪРГОВСКИ РЕГИСТЪР

Министерство на правосъдието:

<https://www.onrc.ro/index.php/en/> (сайтът се обновява)

НАЦИОНАЛЕН ПОРТАЛ ЗА ОТВОРЕНИ ДАННИ

<https://data.gov.ro/en>

Националният портал за отворени данни на Румъния е публикувал с Лиценз следната информация за МСП:

- договори за обществени поръчки
- финансови отчети на предприятията (2008-2016)
- регистри на упражняващите професии – 10 регистра
- икономически оператори с разрешително за предоставяне на услуги
- данни за платени данъци (източник Министерство на финансите)
- данни за задължения към държавния бюджет по размер на данъкоплатците (източник Национална агенция финансова администрация)

Във формати: csv, txt, xls, xlsx, pdf

Данни за ефективността на МСП (в базата данни, excel формат)

Table of Contents	
<u>Summary Table</u>	Summary Table which illustrates the size and structure of the non-financial business economy in 2022
<u>Time Series</u>	Graphs summarising the development of SME indicators over time
<u>Sectoral Distribution</u>	Graphs and tables on distribution of SMEs across sections (in comparison to EU27 average)
<u>Knowledge Intensity</u>	Data and graphs for SME indicators by knowledge-/technology-intensity of certain divisions
<u>High-Growth Enterprises</u>	Graphs on high-growth enterprises
<u>NoE 1DGT</u>	Data: Number of enterprises at section/1-digit level
<u>NoE 2DGT</u>	Data: Number of enterprises at division/2-digit level
<u>EMP 1DGT</u>	Data: Number of persons employed at section/1-digit level
<u>EMP 2DGT</u>	Data: Number of persons employed at division/2-digit level
<u>VA 1DGT</u>	Data: Value added at section/1-digit level
<u>VA 2DGT</u>	Data: Value added at division/2-digit level
<u>HGE</u>	Data: High-growth enterprises
<u>Write-Up Calc</u>	Calculations: numbers referred to in the SBA Fact Sheets